Bir Fikir Veya Düşünceyi Körü Körüne Taklit Etmek
Gönderen Kadir Hatipoglu - Aralık 24 2023 01:00:00

اِنَّهُمْ
اَلْفَوْا
اَبَآءَ هُمْ
ضَالِّينَ
   فَهُمْ
عَلَى
اَثَارِهِمْ
يُهْرَعُونَ

"Çünkü onlar babalarını sapık kimseler olarak buldular. Kendileri de onların izinden koşa koşa gitmektedirler." (Sâffât, 37/69-70)
            Bir düşünce veya bir fikri körü körüne kabul etmek, doğru ya da yanlışlığına bakmaksızın onu savunmak taassuptur. Buna göre kişinin, mensup olduğu düşünce veya ekolün doğru olduğuna inanması normal olmakla birlikte, kör bir tarafgirlikte bulunarak, doğruluğunu hiç araştırmadan karşısındaki diğer fikir veya düşünceyi inkâr etmesi kabul edilir bir davranış değildir. Böyle bir anlayış ancak taklitçilik olabilir.
            İnsanda herhangi bir konuda oluşan aşırı sevgi ve bağlılık, ilimle ve bilgiyle desteklenirse, müsamahayı yani hoşgörülü bir anlayışı meydana getirir. Eğer sevgi ve bağlılık bilgi ile değil de cehaletle yapılırsa, o konuda taassup oluşur. Bu tür davranışları sergilemek “Mutaassıplık” olarak isimlendirilir. Bu bakımdan mutaassıp kelimesinin dindar anlamında telaffuz edilmesi yanlış bir kullanımdır. Çünkü mutaassıp olmak, olumlu ve güzel bir huy değildir.
            Taassuba en çok karşı çıkan din İslam’dır. Hz. Peygamber (s.a.s) müşrikleri İslam’a davet ettiğinde onlar, yanlış eksik yönleri olduğunu söyleyerek değil, körü körüne atalarının dinine sarıldıkları, hiçbir araştırma ve tartışmaya girmeden kendi dinlerini üstün gördükleri için İslamiyet’i kabul etmiyorlardı. Hak dini kabul ettirmeyen, ona karşı koyduran bu kör inada Kitabımız, “Cahiliye taassubu” demektedir.
اِذْ جَعَلَ
الَّذِينَ
كَفَرُوا فِى

قُلُوبِهِمُ
الْحَمِيَّة&#16
14; حَمِيَّةَ
الْجَاهِلِي&#16
17;َةِ
فَاَنْزَلَ
اللهُ
سَكِينَتَهُ
عَلَى
رَسُولِهِ
وَعَلَى
الْمُؤْمِنِ&#16
10;نَ
وَاَلْزَمَه&#16
15;مْ كَلِمَةَ
التَّقْوَى
وَكَانُوآ
اَحَقَّ
بِهَا
وَاَهْلَهَا
وَكَانَ
اللهُ
بِكُلِّ
شَىْءٍ
عَلِيمًا
           "Hani O Allah’tan gelen gerçekleri örtbas eden Mekkeli’lerin temsilcileri, anlaşma metninin başına besmele ve Muhammed Rasulullah ifadesinin girmemesi için gayret gösterip, veya müslümanları Ka’be’ye sokmamak suretiyle kalplerinde, cahiliyye döneminin gurur ve taasususbunu alevlendirdikleri zaman, Allah peygamberi ve mü’minler üzerine güven, huzur ve kalp sükûneti indirdi de, onlara Allah’a karşı sorumluluk duygusunu gerekli kıldı. Zaten o mü’minler, bu ilahi armağana en çok layık olanlardı ve onu pekala haketmişlerdi. Allah herşeyi bilendir." (Fetih, 48/26)

           Bu bakımdan inandığımız dinî esaslara veya herhangi bir düşünceye körü körüne değil, bilinçli olarak bağlı olmalıyız ve savunmalıyız. Neye, niçin ve nasıl inandığımızın şuuruna ermeliyiz. İnandığımız değerlerin önce kendi vicdanımızda köklü bir şekilde yer etmesi gerekir ki, farklı bakış açılarına ve yorum zenginliklerine her zaman açık olabilelim.

           Yüce dinimiz her zaman doğrunun peşinde olmamızı emrederek, kulaktan dolma bilgileri olduğu gibi kabul etmemizi yasaklamaktadır. “Bin bilsen de yine bir bilene danış” atasözümüz, bu konuda bizlere önemli bir prensip sunmaktadır. Çünkü akıl, akıldan üstündür ve bizden daha iyi bilen biri olabilir. Bizler de bir konuyu çok iyi bildiğimizi zannetsek bile, yine de farklı düşüncelere daima müsamahalı olma alışkanlığını kazanmamız gerekir.

           Yüce Allah,

sabit fikirli olan ve kendi bildiklerini en doğru bilgi olarak kabul eden, başkalarıyla konuşmaktan ve bilgi alışverişi yapmaktan kaçınan mutaassıp insanları kör, sağır ve dilsiz insanlara benzetir. Bir ayette, bu kişiler hakkında şu açıklama yapılmıştır:
وَلَقَدْ
ذَرَأْنَا
لِجَهَنَّمَ
كَثِيرًا
مِنَ
الْجِنِّ
وَاْلاِنْسِ
لَهُمْ
قُلُوبٌ لاَ
يَفْقَهُونَ
بِهَا
وَلَهُمْ
اَعْيُنٌ لاَ
يُبْصِرُونَ
بِهَا
وَلَهُمْ
اَذَانٌ لاَ
يَسْمَعُونَ
بِهَا
اُولَئِكَ
كَاْلاَنْعَ&#15
75;مِ بَلْ هُمْ
اَضَلُّ
اُولَئِكَ
هُمُ
الْغَافِلُو&#16
06;َ
“Andolsun biz, cinler ve insanlardan, kalpleri olup da bunlarla anlamayan, gözleri olup da bunlarla görmeyen, kulakları olup da bunlarla işitmeyen birçoklarını cehennem için var ettik. İşte bunlar hayvanlar gibidirler. Belki bunlar daha da aşağıdırlar. İşte bunlar gafillerin ta kendileridir. ” (Arâf, 7/179)
           Bu nedenle doğru olmayan şeyleri gözü kapalı olarak doğru saymak ne kadar yanlış ise; doğruluğu kesin delillerle ortaya konmamış, ancak mevcut geleneğin ve kültürün getirdiği yanlış olan şeyleri doğru saymak da o kadar yanlıştır. Bundan dolayı inkârcıların düştüğü hatalara düşmemek, inanç ve amelde gerçekten doğru olanla hareket edebilmek için; doğrularımızı dinin aslı olan Kur'an ve sünnetten almamız gerekir. Geçmişten bizlere miras kalan bilgileri de daima Kur’an’ın süzgecinden geçirmeliyiz. Aksi takdirde farkında bile olmadan ömrümüzü hata üzerine bina etmiş oluruz.
           Dr. Zafer KOÇ

islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler